

LETNI NAČRT NAKUPA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA V KNJIŽNICI LENART ZA LETO 2021

1. UVOD

Leta 1964 je Občinska uprava občine Lenart sprejela sklep o združitvi knjižnic KUD Radko Smiljan in knjižnice Delavske univerze, ki so jo poimenovali Matična knjižnica Lenart in jo čez tri leta preselili v večje prostore na Nikovo ulico 9, kjer stoji v večjem obsegu še danes. Leta 1974 so izdelali prvi načrt za knjižnično mrežo v občini, ki ni zaživela kot je bilo načrtovano. S pomočjo Mariborske knjižnice so kasneje organizirali bibliobus v štiri kraje občine (takrat še skupne občine Lenart). Samostojne občine so bibliobus postopoma ukinjale. Danes imamo štiri krajevne enote knjižnice v Voličini, Cerkvenjaku in Sv. Ani, skupaj z matično enoto v Lenartu. Knjižnične mreže nimamo v celoti pokrite, najbolje bi bilo, če bi zopet uvedli bibliobus v krajih, kjer nimamo krajevnih knjižnic in tako pokrili knjižnično mrežo ter zadostili zakonu in standardom. Leta 2002 smo s prizidkom knjižnice, pridobili še nove, večje in svetlejšje prostore, otroci so bili veseli nove pravljичne sobe, odrasli večnamenskega prostora za prireditve. Po Pravilniku o osrednjih območnih knjižnicah je Knjižnica Lenart kategorizirana za osrednjo knjižnico in izvaja knjižnično dejavnost za 19.693 prebivalcev (na dan 1. 1. 2020) na območju šestih občin: Lenart v Slov. goricah, Benedikt, Cerkvenjak, Sv. Ana, Sv. Trojica in Sv. Jurij.

Knjižnica je z dobro oblikovano kvalitetno zbirko gradiva, z vsemi pripadajočimi storitvami in prireditvami, kulturno in izobraževalno središče naše lokalne skupnosti. S knjižnično dejavnostjo prevzema vlogo glavnega vzpodbujevalca razvoja kulture branja pri mladih in starejših na našem območju.

V Knjižnici Lenart skrbno načrtujemo nakup in prirast knjižničnega gradiva za vse generacije, zbirko dopolnjujemo z raznovrstnim in aktualnim gradivom. Posluujemo v skladu s temeljnimi dokumenti, ki usmerjajo nabavno politiko v splošnih knjižnicah:

- Zakon o knjižničarstvu, (Uradni list RS, 87/01 in 96/02),
- Zakon o zavodih, (Uradni list RS, 12/91, 45/94, 8/98, 36/00, 126/06),
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJIK) (Uradni list RS, št. 96/02, 56/08, UPB1),
- Zakon o varstvu osebnih podatkov, (Uradni list RS, 86/04),
- Uredba o ustanovitvi javnega zavoda Knjižnice Lenart, (MUV, 22/07),
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe, (Uradni list RS, 73/03),
- Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (Uradni list RS št. 29/03),
- Manifest o splošnih knjižnicah (1994). Knjižničarske novice (5) 3. Priloga,
- Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice (za obdobje 2018 –2028)
- Slovenske splošne knjižnice za prihodnost: strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2013-2020,

- Etični kodeks slovenskih knjižničarjev, (ZBDS, 1995),
- Neposredni poziv za sofinanciranje nakupa knjižničnega gradiva v splošnih knjižnicah v letu 2021(NP-NKG-2021).

2. STANJE ZBIRKE

Organizacijska enota	Število prebivalcev	Število enot knjižničnega gradiva		Odprtost / ur na teden
		zaloga	načrtovan nakup	
Knjižnica Lenart	5803	71533	2630	45
Knjižnica Cerkevjak	2085	4308	200	4
Knjižnica Sv. Ana	2285	3906	200	4
Krajevna knjižnica Voličina	2699	9002	250	4

Po statističnih podatkih za poročevalsko leto 2019 (CeZar NUK) knjižnična zbirka v osrednji knjižnici in v treh izposojevališčih obsega skupno 88.749 enot knjižničnega gradiva, od tega je 5558 enot neknjižnega gradiva. Gradivo je v prostem pristopu, poskrbeli smo tudi za e-gradivo in oddaljene dostope. Našim članom in nečlanom redno predstavljamo te novosti.

Nakup gradiva financirajo Ministrstvo za kulturo, Občini Lenart v Slov. goricah in Sv. Trojica v Slovenskih goricah kot ustanoviteljici in Občine Benedikt, Cerkevjak, Sv. Ana in Sv. Jurij kot pogodbene partnerice ter Knjižnica Lenart z delom lastnih sredstev.

3. POSLANSTVO, STRATEGIJA IN CILJI, KI JIH ŽELI KNJIŽNICA DOSEČI Z NAČRTOVANIM NAKUPOM GRADIVA

Pri nakupu knjižničnega gradiva za leto 2021 bomo upoštevali izobraževalne, raziskovalne, informacijske in kulturne dejavnike okolja v katerem knjižnica deluje.

Cilji, ki jih želimo doseči z načrtovanim nakupom knjižničnega gradiva:

- zagotavljanje enakomerne dostopnosti gradiva v knjižnični mreži različnim kategorijam prebivalstva;
- širjenje znanja, informacij, izobrazbe, kulture;
- sodelovanje z drugimi kulturnimi ustanovami in javnimi zavodi;
- spodbujanje bralne kulture z nakupom kakovostnega in aktualnega knjižničnega gradiva za mlade in odrasle;
- izvajanje dejavnosti v knjižnici, ki bi prispevale k razvoju pismenosti, bralne kulture in kvalitetne rabe prostega časa;

- dostop do podatkovnih baz in elektronskih virov;
- sooblikovanje digitalnih zbirk, kot so Kamra, dLib, Štajerc.si, Dobre knjige
- zagotavljanje ustreznega gradiva za uporabnike s posebnimi potrebami in hkrati omogočiti ustrezen dostop do knjižnice in gradiva;
- spodbujanje vseživljenjskega učenja;
- spodbujanje dejavnosti, ki vplivajo na osebnostni razvoj;
- omogočanje različnih možnosti preživljanja prostega časa v knjižnici kot so druženja raznih skupin ali učenje (srečanja mamic z dojenčki, otroci, ki čakajo glasbeno);
- medgeneracijsko povezovanje sodelovanje in povezovanje;
- organizacija številnih dejavnosti in prireditev (pravljичne ure, delavnice, bralni klubi, razstave, izobraževanja, literarni večeri, simpoziji;
- dopolnjevanje in oblikovanje domoznanske zbirke, ki je za nas, naše okolje in kasnejše rodove zelo dragocena.

4. VSEBINSKI KRITERIJI, KI JIH UPOŠTEVAMO PRI NAKUPU KNJIŽNIČNEGA GRADIVA

V letu 2021 bomo v knjižnici nadaljevali z oblikovanjem kakovostne in aktualne knjižnične zbirke v skladu s priporočili Standardov za splošne knjižnice. Pri tem upoštevamo potrebe naših uporabnikov vseh starostnih skupin. Pri oblikovanju nakupa knjižničnega gradiva za izgradnjo naše zbirke upoštevamo zakonske podlage in priporočila, kakor tudi značilnosti in potrebe okolja.

Nabava gradiva poteka:

- pri predstavnikih založb – potnikih (v največji meri),
- preko ponudb založnikov in samozaložnikov,
- preko medmrežja,
- v knjigarnah,
- na knjižnih sejnih in promocijah gradiva.

Nabava poteka v oddelku nabave in obdelave, kjer se upošteva tudi mnenje sodelavcev – bibliotekarjev in uporabnikov (potrebe okolja).

Pri realizaciji nakupa za leto 2021 bomo upoštevali naslednje vsebinske kriterije:

- nakup kvalitetnega leposlovja s poudarkom na slovenskih avtorjih in kvalitetnih prevodih;
- zastopanost vseh področij strokovne literature;
- nakup neknjižnega gradiva in e-knjig;
- kriterij uporabnikov: nabava gradiva, ki zadovolji širši krog uporabnikov;
- dopolnjevanje referenčne in domoznanske zbirke.

Z nakupom gradiva bomo sledili predpisanemu razmerju med strokovnim in leposlovnim gradivom (50 % oz. 50 %), od tega 30 % za otroke in mladino. Načrtujemo nakup 120 naslovov serijskih publikacij v matični ustanovi ter 20 naslovov na organizacijsko enoto. Tudi v letošnjem letu načrtujemo zastopanost vsaj 15 % naslovov publikacij, ki jih finančno podpira Javna agencija za knjigo v okviru založniških programov in projektov s področja kulture.

5. ANALIZA IN UPOŠTEVANJE POSEBNIH POTREB OKOLJA IN UTEMELJENOST ZASTOPANOSTI TEMATSKIH IN PREDMETNIH PODROČIJ, UPOŠTEVAJOČ KRITERIJE POTREB OKOLJA, UPORABNIKOV IN CILJE LOKALNIH SKUPNOSTI

Slovenske gorice ležijo na severovzhodu, povsem na obrobju Slovenije. V občinah so številne izobraževalne, kulturne in športne ustanove, ki narekujejo družabno življenje občanov. Središče vsega je občina Lenart, kjer se nahaja tudi naša matična enota, druge ustanove in zavodi: glasbena šola, ki redno dopolnjuje naše prireditve, Varstveno delovni center Mravlja, enota Polž Lenart, Socialno varstveni zavod Hrastovec, Razvojna agencija Slovenske gorice, Dom sv. Lenarta in Dom sv. Agate, Galerija Kranjc, domača založba Kreativna pika, Radio Slovenske gorice, številna kulturna in druga društva, s katerimi sodelujemo (prireditve, razstave, literarna srečanja).

Na našem območju deluje 7 osnovnih šol, šola s prilagojenim programom ter 8 vrtcev. Srednješolci obiskujejo srednje šole v Mariboru, zaposleni se vozijo na delo v Lenart, Maribor, Mursko Soboto, veliko pa je dnevnih migrantov, saj se ljudje vozijo na delo v Avstrijo.

V Lenartu deluje tudi center za vseživljensko učenje Izobraževalni center Slovenske gorice.

Vse naštetu določa nabavno politiko v Knjižnici Lenart, kar upoštevamo tudi pri nabavni politiki.

Knjižnica bo tudi v letu 2021 nadaljevala z izvajanjem projektov za vse starostne skupine uporabnikov in pri tem upoštevala kulturne, informacijske in izobraževalne potrebe okolja.

5.1. PREDŠOLSKI OTROCI

Zanje nabavljamo gradivo na različnih medijih, kvalitetne igrače, ki niso za izposojajo. Z njimi se lahko igrajo v knjižnici, v igralnem kotičku ali v pravljčni sobi po pravljčni uri. Za najmlajše pripravljamo pravljčne ure in delavnice, ki so tematsko obarvane. Ob praznikih, tednu otroka naša pravljčarka obiše vrtce in osnovne šole. Opažamo, da imamo v tem obdobju veliko na novo vpisanih članov. Nekateri vrtci redno sodelujejo v Črvičkovi bralni znački za predšolske otroke. Otroci iz lenarškega vrtca nas obišejo kar v knjižnici in zanje pripravimo kakšno pravljico. Starši ali stari starši se z najmlajšimi igrajo v otroškem kotičku, prebirajo slikanice in otroke navajajo na knjižnico. Ta kotiček se v zadnjih letih zelo razživel. V knjižnici poskrbimo, da je vsem prijetno in da se radi vračajo. Že drugo leto po vrsti med počitnicami za najmlajše pripravljamo Knjižnico pod kostanji (pravljice pod kostanji v mestnem parku, otrokom so na voljo igrače in knjige). Najmlajše in njihove starše, stare starše na nevsiljiv način povabi v knjižnico. V tem posebnem letu, ko je gibanje po knjižnici omejeno, smo zanje pripravili tudi veliko zvočnih pravljic, odlomkov, videoposnetkov in vse to načrtujemo tudi še v naslednjem letu, saj ugotavljamo, da nas tudi tako spremljajo.

5.2. OSNOVNOŠOLSKI OTROCI

Ta skupina predstavlja največji delež naših uporabnikov. Zanje nabavljamo gradivo, ki je pomembno za razvoj bralne pismenosti in gradivo na različnih medijih. Ugotavljamo, da si otroci izposojajo e-knjige (domače branje), če so le na voljo.

Nabavimo vedno več gradiva tudi za otroke s posebnimi potrebami (disleksija, otroci z motnjami v razvoju...). To gradivo je tudi primerno izpostavljeno. Vsako leto nabavimo gradivo za angleško in nemško bralno značko ter za druga šolska tekmovanja. Otroci prve triade OŠ obiščejo našo knjižnico, kjer jih seznanimo z izposojjo, gradivom in posebnimi zakladi. Nadaljujemo tudi z nacionalnim projektom Rastem s knjigo za sedme razrede osnovnih šol. Predstavimo jim knjižnico, knjigo, ki jo kasneje prejmejo in e-vire (Cobiss+, Kamra, PressReader, Biblos...). Otrokom je najbolj všeč domoznanska soba z vsemi knjižnimi zakladi, dediščino, ki jih tam hranimo. Sodelavka predstavlja e-vire tudi na šolah. V knjižno zbirko bomo vključevali kvalitetno slovensko in tujo knjižnično gradivo.

5.3. MLADINA

Za to ciljno skupino pripravljamo razstave, potopise, predavanja. Sodelujemo s Študentskim klubom (njihovi člani so oproščeni članarine). Za mlade nabavljamo gradivo na različnih medijih, pestre vsebine, ki mlade nagovarja k različnim interesom. Veseli smo, ker nas člani velikokrat pohvalijo glede pestre izbire gradiva za referate in študij, torej strokovnega gradiva. Tudi to skupino nagovarjamo za izposojjo e-knjig na Biblosu in od letos naprej tudi zvočnih knjig na Audibook ter uporabo oddaljenih virov, kjer lahko najdejo kvalitetne članke za seminarske naloge in diplome. Opažamo, da se v tem obdobju poveča potreba po strokovnem gradivu, ki ga potrebujejo pri študiju. Za to skupino bomo pripravili knjižni klub in jih tako povabili v svet branja.

5.4. ODRASLI IN UPOKOJENCI

Zanje nabavljamo kakovosten izbor leposlovja, poudarek je na slovenski literaturi in stroki. Če je le mogoče, nabavimo literaturo s področja kmetijstva (aktualno je ekološko kmetijstvo), veliko je povpraševanja po literaturi o osebni rasti. V knjižnici se srečujejo skupine za osebno rast, imajo predstavitve novih knjig ipd.

Zelo lepo je sprejet projekt Pravlјice za odrasle, ki poteka že vrsto let. Naša knjižnica je sodelovala že na samem začetku.

Prirejamo Bralno značko za odrasle, s katero spodbujamo in promoviramo bralno kulturo za odrasle. Bralna značka se prične v jeseni in konča spomladi, ko ob Noči knjige pripravimo slovesno podelitev bralnih značk z gostujočim literatom. Letos se je ta čas zaradi razmer nekoliko premaknil.

Letošnje leto je zaznamoval tudi natečaj »Pravlјice iz skrinje domišljije«, ki bo postal naša letna stalnica. Letos smo v sodelovanju z domačo založbo Kreativna Pika izdali tri izbrane pravljice, ki so nastale v okviru natečaja ter pripravili njihove virtualne predstavitve.

Tudi srečanje literarnih talentov je že utečeno in poteka v mesecu maju. Starejši se teh srečanj v maju še posebej veselijo, saj predstavijo svoje literarno delo in se poveselejo,

zapojejo na neuradnem delu. Želimo si, da bi se tega srečanja spet udeležili tudi mlajši rodovi in tako povezali generacije med seboj.

Povezujemo in sodelujemo se tudi z drugimi društvi in zavodi na našem območju: Zveza društev upokojencev Slovenske gorice, Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Lenart, Planinsko društvo Hakl, Zavod Hrastovec, Dom ostarelih Lenart, Konservatorij za balet in glasbo Maribor – oddelek Lenart, VDC Polž/Mravlja, Galerija Konrad Krajnc ... Z njimi sodelujemo na prireditvah, omogočamo dostop do domoznanskega gradiva in obratno (nam podarijo svoje publikacije, ki so pomembne za domoznanski oddelek), skupaj pripravljamo razstave. V SVZ Hrastovec sodelavka občasno pripoveduje zgodbe, pravljice. V Domu ostarelih Sv. Lenart načrtujemo kratka tematska srečanja, kjer bi pripovedovali zgodbe. K sodelovanju bi povabili tudi obe glasbeni šoli (v kraju deluje tudi privatna glasbena šola Muziklub). Redno sodelujemo z lokalnim časopisom Ovtarjeve novice, časnikom Večer oz. tedensko prilogo Štajerc, kjer promoviramo novice in dejavnosti knjižnice. Sodelujemo tudi s kulturnimi društvi posameznih občin: pri sv. Juriju in na sv. Ani je zelo dejavna folklorna dejavnost, zanje nabavljamo literaturo s področja folklore. V KUD Selce in KUD Cerkvjenjak je dejavna dramska sekcija in zanje nabavljamo dramatiko. V načrtu je tudi knjižni klub za odrasle, kjer bi povezali srednjo in starejšo generacijo z našo lepo, pisano besedo.

6. DOSTOPNOST KNJIŽNIČNEGA GRADIVA ZA VSE PREBIVALCE NA OBMOČJU KNJIŽNICE LENART

Nekoč smo imeli urejeno knjižnično mrežo, saj je v posamezne krajevne skupnosti, kasneje občine, vozil bibliobus Mariborske knjižnice. Sedaj imamo tri zunanje enote knjižnice in osrednjo v Lenartu. Največ nabavljamo za osrednjo knjižnico, kjer je omogočen dostop tudi invalidom. Z medoddelčno izposajo rešujemo zunanje enote, kjer ni mogoče nabaviti dovolj gradiva, predvsem stroke. Je pa res, da je tam največje povpraševanje po mladinskem gradivu (domača branja, bralna značka) in leposlovju za odrasle. V Knjižnici Lenart si želimo, da bi izpopolnili knjižnično mrežo, toda občine našim željam še niso prisluhnile. V nekatere zunanje vrtce, zavode vozijo gradivo naše delavke.

7. NAČRTOVAN NAKUP GRADIVA

FINANCIRANJE NAKUPA GRADIVA

VIRI FINANCIRANJA	ZNESEK V EUR
Skupna sredstva občin	31.772
Lenart	15.116
Benedikt	1.500
Cerkvenjak	3.700
Sv. Ana	4.700
Av. Trojica	2.500
Sv. Jurij	4.256
Lastna sredstva	5000
Ministrstvo za kulturo	19.693
Prihodki za nakup gradiva skupaj	56.456

Za leto 2021 načrtujemo nakup 3280 enot knjižničnega gradiva za 19.693 prebivalcev, kar pomeni 0,17 enot na prebivalca. Naveden nakup načrtujemo na podlagi nakupa minulega leta in v skladu z poslovnim načrtom knjižnice, ne pa tudi v skladu s standardi, ki jih že leta ne dosežemo. Uporabnikom želimo ponuditi kvalitetno zbirko. Tudi letos bomo bralcem

omogočili dostop do e-knjig na portalu Biblos. Zanje bomo dokupili 300 novih naslovov, skupaj z osnovnim paketom. Omogočamo tudi dostop do zvočnih knjig preko ponudnika Audibook-a, kupili bomo paket 100 naslovov. Povprečna cena gradiva na enoto (brez e-knjig) je 19,10 EUR.

Pri nakupu gradiva bomo upoštevali priporočila stroke. Zajeli bomo vsa vsebinska in tematska področja ter jih uskladili s potrebami okolja. Zaradi pomanjkanja sredstev moramo vedno zmanjšati naš plan, najbolj je zmanjšan prirast v krajevnih knjižnicah. Zbirko tam velikokrat dopolnjujemo z darovi.

8. NAČRT PROMOCIJE BRANJA KNJIG KUPLJENIH S SREDSTVI MK

Načrtujemo, da bomo iz sredstev Ministrstva za kulturo kupili 900 izvodov knjig, ki jih bomo razdelili po naših obstoječih enotah, največ seveda v osrednji enoti. Vsebinsko bo nakup iz državnih sredstev usklajen s potrebami lokalnega okolja, pri tem pa načrtujemo nakup gradiva povezanega z obeležitvijo pomembnejših državnih obletnic oz. dogodkov, kot so 30. obletnica osamosvojitve Republike Slovenije, predsedovanje Slovenije v EU, leto Josipa Ipavca in Josipa Jurčiča.

Ob 30. obletnici bomo pripravili natečaj zbiranja želja, idej in hipotez ujetih v besedi o naši državi v prihodnosti, ob spremni razstavi gradiva, vezanega na osamosvojitve in Slovenijo. Zbrane zapise bomo grafično oblikovali in predstavili.

100. letnico smrti Josipa Jurčiča in 160. obletnico izida njegovega prvega dela, bomo obeležili z našim literarnim natečajem »Pravljice iz skrinje domišljije«, ki ga bomo tematsko posvetili Jurčiču.

Josipu Ipavcu bomo ob 100. obletnici smrti, 8. februarja, združeno s slovenskim kulturnim praznikom, pripravili dogodek ali virtualno dejavnost (primerno današnjim časom), dialog glasbe in poezije, v sodelovanju z lokalnimi glasbeniki.

300. obletnico izida prvega dramskega besedila v slovenskem jeziku – Škofjeloškega pasijona bomo obeležili z razstavo dveh transkripcij, ki se nahajata v naši knjižnici.

Izpostavili bomo tudi gradivo, ki govori o EU in Sloveniji na vidnem mestu, pripravili virtualni sprehod po njem in predstavili misli, izreke naših uporabnikov o EU in našem mestu v njej.

9. PROMOCIJA, DOSTOPNOST, POSEBNE ZBIRKE

Knjižne novosti predstavljamo na posebej izpostavljenih policah. Prav tako izpostavimo gradivo in avtorje, ki so prejeli nagrade. Knjige in dogodke promoviramo na naši spletni strani in FB strani. Naši dogodki, gradivo s področja domoznanstva in tudi druge novosti so redno promovirani na Radiu Slovenske gorice in domačem časopisu Ovtarjeve novice ter prilogi časnika Večer – Štajerc. Na prenovljeni spletni strani smo s posebno rubriko osvežili promocijo novega gradiva, pomembne obletnice in nagrajene slovenske avtorje. V knjižnici

smo pripravili novo tablo, kjer predstavljamo kakovostno, slovensko in tujo literaturo (z besedo in sliko, vključili smo tudi spretnost naše oblikovalke plakatov, brošur in letakov).

Pripravljamo tematske razstave, predstavitve domoznanskega gradiva in predstavitve novosti s področja elektronskih virov. Posebne zbirke tudi digitaliziramo s pomočjo sredstev za območnost.

Še vedno se povečuje tudi medknjižnična izposoja, predvsem z Mariborsko knjižnico in Knjižnico Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica (dogovor o brezplačni medknjižnični izposoji).

Vpogled v knjižnično zbirko je na voljo preko javno dostopnega kataloga COBISS+. Skratka, v knjižnici bomo spodbujali branje med uporabniki vseh generacij in skupin ter skrbeli za vseživljenjsko učenje.

V domoznanskem oddelku hranimo posebne zbirke znanih domačinov. Gradivo je popisano, ni pa vse vneseno v katalog knjižnice.

Za aktualnost knjižnične zbirke skrbimo z odpisi, zamenjavami.

V letu 2021 bomo poskušali letni načrt nakupa približati relano zastavljenim ciljem, zavedamo se, da standardov z danimi finančnimi sredstvi ne moremo doseči, se pa trudimo in stremimo k širjenju svojega poslanstva in vizije med uporabniki.

Pripravili:

Zdenka Krautič, višja bibliotekarska referentka
Petra KRANVOGEL KOROŠEC, direktorica

Lenart, december 2020